

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ПРАВА

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА**

на тему:

«ФУНКЦІЯ ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ»

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПЗ-22м
Спеціальності
081 Право

шифр і назва

Шиловська В.Д.

прізвище, ініціали

м.Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ

Шиловська В.Д. Функція захисту в кримінальному провадженні

Роботу присвячено діяльності захисника в кримінальному провадженні, реалізації останнім процесуальних прав та можливостей, які необхідні для надання кваліфікованої правничої допомоги особам. Дотримання прав та гарантій щодо використання права на захист в кримінальному провадженні є завданням кожної демократичної та правової держави. Досліджено виникнення та розвиток інституту захисту на території українських земель. Здійснено розмежування поняття захисту в кримінальному процесі та функції захисту, які мають різні кінцеву мету, що дозволяє прийти до висновку про відсутності тотожності їх дефініцій. Висвітлено основні засади функції захисту, відносно яких встановлено їх співвідношення з засадами кримінального провадження, а також існування можливості формальності рівності сторін. Ратифікація міжнародних договорів, в аналізі яких вбачається дотримання принципу верховенства права та визнання людини найголовнішою соціальною цінністю, свідчить про дотримання проголошення Україною євроінтеграційного напрямку. Отримання статусу кандидата члени в Європейського Союзу у 2022 році стає наслідком для приведення національного законодавства шляхом імплементації міжнародних стандартів, з метою відповідності правовим принципами даної установи. Виявлено коло суб'єктів, які здійснюють захист прав осіб в кримінальному провадженні, перелік яких не обмежується визначеним статтею 20 КПК України. Проаналізовано виконання функції захисту на етапах кримінального провадження, відповідно до нормативно-правових актів України, а також з урахування практики Європейського Суду з прав людини. У зв'язку з запровадженням воєнного стану, до кримінального законодавства внесені правові зміни, в аналізі яких вбачається не відповідність конституційним приписам, що може свідчити про наявність існування порушень прав осіб. Наведення статистичних даних щодо розслідування кримінальних

правопорушень відносно права на захист та втручання в діяльність захисника, свідчить про відсутності ефективних гарантій та довіри до правоохоронних органів. Аналіз правових позицій Європейського суду з прав людини та Верховного Суду, дозволяє встановити індивідуальні випадки порушення права на захист, з метою уникнення таких вчинків в майбутньому. Даний досвід може бути корисним для України, оскільки неодноразово встановлювалось порушення міжнародних зобов'язань, а також, враховуючи обмеження прав осіб під час запровадження воєнного стану, відносно реалізації фундаментального права на захист.

Ключові слова: захист, функція захисту, адвокат, кримінальне провадження, міжнародні стандарти, воєнний стан

ABSTRACT

Shylovska V.D., The Defense function in the criminal proceedings

This thesis is to address the activities of defense attorneys in criminal proceedings, their exercising of their procedural rights and opportunities in order to provide qualified legal assistance to individuals. Adherence to the rights and guarantees regarding the use of the right to defense in criminal proceedings shall be considered the aim of every democratic state governed by the rule of law. The thesis is to study the emergence and development of the institution of defense within the territory of Ukrainian lands. The concept of defense in the criminal process and the functions of defense, both having different ultimate goals, are to get their definitive distinctions herein, allowing us to come to the conclusion that their definitions are not identical. The main principles of the defense function are being highlighted, their relationship with the principles of criminal proceedings established in relation thereto, as well as the same regarding the existence of the possibility of the formality of the equality of the parties. Ratification of international treaties shall be considered the evidence of the observance of Ukraine's declaration of its focus on the European integration, as revealed by the analysis thereof showing the observance of the principle of the rule of law and the recognition of the human being as the most important social value. Obtaining by Ukraine of the status of a candidate member of the European Union in 2022 has resulted in the process of bringing national legislation up to the international standards by the way of the implementation of the latter in order to comply with the legal principles of the institution. A pool of entities to defend the rights of individuals in criminal proceedings has been established, the list thereof not being limited to those provided by Art. 20 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. The execution of the defense function at any and all stages of criminal proceedings is to be analyzed in accordance with the normative legal acts of Ukraine, as well as taking into account practices of the European Court of Human Rights. Due to the introduction of martial law, legal changes were to be made to the criminal legislation, the analysis thereof showing non-compliance with the constitutional provisions, possibly indicating the

existence of violations of the rights of individuals. Statistic data on the investigation of criminal offenses in relation to the right to defense, as well as the same regarding the intervention in the activities of the defense attorneys provided herein indicate a lack of effective guarantees and trust in law enforcement agencies. Analysis of a legal standpoint of both the European Court of Human Rights and the Supreme Court allows to establish individual cases of violation of the right to defense in order to avoid such acts in the future. This thesis' conclusions may be of use for Ukraine, as violations of international obligations are being repeatedly established herein, as well as taking into account the restriction of the rights of individuals in relation to the realization of their fundamental right to defense, taking place during the introduction of martial law.

Key words: defense, defense function, lawyer, criminal proceedings, international standards, martial law

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВА ПРИРОДА ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ	10
1.1. Історія виникнення інституту захисту на території українських земель.....	10
1.2. Сутність поняття захисту у кримінальному процесі та функції захисту.....	21
1.3. Засади та місце функції захисту в діяльності кримінального провадження..	29
РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІЇ ЗАХИСТУ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ	42
2.1. Імплементация міжнародних стандартів в кримінальне законодавство України як гарантія дотримання основоположних прав і свобод людини.....	42
2.2. Суб'єкти здійснення захисту прав та свобод особи в рамках кримінального провадження.....	51
2.3. Здійснення захисної функції на стадіях кримінального провадження.....	63
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ФУНКЦІЇ ЗАХИСТУ В РАМКАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	77
3.1. Застосування правової допомоги як конституційної гарантії в умовах воєнного стану.....	77
3.2. Аналіз правових позицій викладених у рішеннях Європейського суду з прав людини та Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.....	90
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	102
ДОДАТКИ	113